

AmCham Komisija za trajnostno rast

Vsebine za predlog Zakona o podnebnih spremembah

1. **Sektorski cilji.** Zakon naj določa cilje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov po sektorjih, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami toplogrednih plinov v letu 2020, ti so promet, kmetijstvo, široka raba, industrija, energetika, odpadki. To trenutno ureja Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020.
2. **Krožno gospodarstvo kot rešitev v boju proti podnebnim spremembam.** Zakon naj usmerja učinkovito upravljanje odpadkov kot surovin in odpravi zakonodajne omejitve za uporabo reciklatov v končnih izdelkih. Krožno gospodarstvo je način organizacije proizvodnje in potrošnje, ki temelji na delitvi, ponovni uporabi, prenovi in recikliranju obstoječih materialov in izdelkov. S tem se življenjska doba izdelkov podaljšuje, zmanjšuje pa količina odpadkov. Premik h krožnemu gospodarstvu bi lahko prinesel prednosti, kot so zmanjšanje vpliva na okolje, povečanje konkurenčnosti, spodbujanje inovacij, krepitev gospodarske rasti in ustvarjanje delovnih mest.
 - Primer 1: Podjetje, ki proizvaja pivo in brezalkoholne pijače in ima v Sloveniji 600 zaposlenih ter 165,6 milijona EUR čistih prihodkov od prodaje v letu 2021 ocenjuje, da bi lahko recikliralo 97 % odpadkov, reciklira pa jih le 50 %. Med njihove reciklate sodijo alkoholni destilat, odpadno filtracijsko sredstvo, pivske tropine.
 - Primer 2: Podjetje za gradbeništvo in proizvodnjo gradbenega materiala, ki v Sloveniji zaposluje 514 ljudi in ima na ravni skupine 2,2 milijarde evrov prihodkov trenutno lahko reciklira 10 % odpadkov, potencial pa je 80 %. Med materiale za reciklat sodita kamena volna in žlindra. Posledice uporabe gradbenih odpadkov kot reciklatov bi pomenile prihranek za gradbena podjetja, ki material sedaj sicer vozijo na odpad.
 - Primer 3: Podjetje, ki izdeluje izdelke za dom se ne srečuje z industrijskimi odpadki, temveč z odpadnimi izdelki po izteku življenjske dobe. Trenutne prakse (večinoma grede v sežigalnico/toplarno) predstavljajo velik delež okoljskega odtisa v celotnem življenjskem ciklu izdelka. Odpadek pa bi lahko uporabili kot reciklat. Izkušnja Nizozemcev: v shemo razširjene proizvajalčeve odgovornosti so vključili dodatne kategorije izdelkov (ne samo teh, ki so v EU direktivah), ko je to postalo zakonodajno obvezno, je bilo lažje oblikovati partnerstvo oz. potrebno infrastrukturo (finančna stimulacija, zaveza, da se določen % reciklira – tako kot velja trenutno za odpadno embalažo, EEO, baterije; zagotovitev stabilnih količin.
3. **Smernice za merjenje izpustov.**

4. **Vključitev obveznosti velikih podjetij, da sprejmejo načrte razogljčenja do 2050 z vmesnimi merljivimi cilji.**

- Spodbujanje vlaganj v preventivne ukrepe iz naslova pričakovanih fizičnih tveganj podnebnih sprememb (akutni: pogostost ekstremnih vremenskih pojavov kot so suše, gozdni požari, večji nalivi, poplave ter kronični: dvig morske gladine in višja temperatura).

5. **Pametna država in pametne skupnosti za učinkovito rabo virov.** Zakon naj opredeli vlogo informacijske tehnologije, ki lahko z analitiko podatkov pripomore k boju proti podnebnim spremembam. Digitalizacije je orodje za učinkovito upravljanje z energijo, vodo, prometom, ravnanje z odpadki itd.

- **Digitalizacija na nivoju energetskega managementa lahko doprinese bistveno energetska učinkovitost na sistemski ravni in na ravni končnih uporabnikov. Pogoji pa je spremljanje in dovoljena uporaba podatkov porabe.** Enako velja za porabo ostalih virov. Za primer je 40% cene vode energija, izgube vode pa so ogromne. Če z digitalizacijo vodnega omrežja zmanjšamo izgube, zmanjšamo porabo energije in posledično znižamo ogljični odtis.
- Določitev metodologije in standardiziranih podatkovnih virov iz različnih dejavnosti, ki bodo omogočali spremljanje masnih tokov v okviru krožnega gospodarstva na način, da bo primerljiv med dejavnostmi, državami in jih bo mogoče kumulirati na poljuben nivo.
- V podatkovnih standardih EU in držav članic je za področje podnebnih sprememb treba določiti vrsto, frekvenco in nosilce zbiranja podatkov ter jih vključiti v zavezujoče standarde izmenjave odprtih podatkov (**OPSI - Odprti podatki Slovenije**).
- Način spremljanja ključnih parametrov s področja okolja je potrebno opredeliti tako za nivo organizacij kot za lokalne skupnosti in državo. Veliko podatkov je že na voljo in se tekoče ažurirajo, potrebno je le opredeliti in formalizirati zavezujočo zahtevo za vse organizacije po tipih, vključno z načinom dostopa do podatkov po načelu odprtih podatkov.
- V **posvetovalna telesa za načrtovanje in izvajanje podnebnih politik** je potrebno vključiti tudi informatike oz. podatkovno znanost - v našem primeru je ključno, da sodeluje **Služba vlade za digitalno preobrazbo**, ki naj prevzame tudi koordinacijo zbiranja podatkov na nivoju državne uprave in širšega javnega sektorja ter uskladi podatkovne zahteve in standarde z MGRT.
- Pomembno vlogo morajo imeti tudi **lokalne skupnosti**, saj z izvajanjem številnih projektov pomembno vplivajo tudi na podnebje, predvsem pa je odločujoče sprejemanje OPN in OPPN, ki so podlaga za gradbena dovoljenja, ki jih sicer izdajajo upravne enote. Poleg tega se na nivoju lokalnih skupnosti začenjajo sistematične izgradnje digitalnih platform, Služba vlade za digitalno preobrazbo pa pripravlja tudi skupno podporno okolje za vse lokalne skupnosti, v katerem je potrebno sistematično nasloviti tudi spremljanje podnebnih parametrov in vseh podatkov, ki nanje pomembno vplivajo.
- Lokalne skupnosti in državo je potrebno spodbuditi, da široko (morda celo zavezujoče) uporabljajo orodja in podatke, ki so že na voljo in lahko pospešijo pozitivne vplive na okolje (npr. energetska potenciala za OVE, zmožnosti energetskih omrežij za priklope

fotovoltaike, podatki iz energetske in okoljske poročila, ki se v veliki meri zbirajo že avtomatsko).

Ljubljana, 21. oktober 2022